

Ks. Dariusz Wojtecki*

Międzynarodowa Komisja Teologiczna.
Synodalność w życiu i misji Kościoła.
Kraków: Wydawnictwo Instytutu Teologicznego
Księży Misjonarzy 2021 ss. 126

Tradycja synodalności w Kościele jest bardzo długa, gdyż jej źródła sięgają czasów apostoelskich. «Synod» to starożytne i czcigodne słowo w Tradycji Kościoła, którego znaczenie nawiązuje do najgłębszych treści objawienia. W greckim tłumaczeniu wskazuje na drogę, którą pokonują wspólnie członkowie Ludu Bożego. Odwołuje się ono także do Pana Jezusa, który sam przedstawia się jako „Droga, i Prawda, i Życie” (J 14,6), jak również do faktu, że idący za Nim chrześcijanie początkowo nazywani byli „uczniami tej Drogi” (por. Dz 9,2).

Kościół od początku swojego istnienia był „synodalny”. Papież Franciszek, przemawiając w Watykanie 17 października 2015 r., podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów, podkreślił, że „synodalność jest konstytutywnym wymiarem Kościoła”. Wyjaśniając istotę Kościoła synodalnego, zauważył, że jest to wspólne, realizowane przez wiernych, pasterzy i Biskupa Rzymu wsłuchiwanie się w głos Ducha Świętego, aby poznać to, co On mówi do Kościołów (Ap 2,7). Według papieża synodalność jest drogą, której Bóg oczekuje od Kościoła trzeciego tysiąclecia. Oczywiście, pojęcie synodu nie było tak dokładnie zdefiniowane i opisane jak dzisiaj. Kościół potrzebował czasu, aby ważne dla siebie zjawiska dokładnie rozeznaczyć, opisać i wyjaśnić. Tak też wyglądał proces kształtowania się pojęcia synodu i jego znaczenia dla życia i rozwoju Kościoła.

Realizacją tej drogi jest rozpoczęte XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, które obraduje pod hasłem: *Ku Kościołowi synodalnemu: komuniam, uczestnictwo i misja*. Nie jest to jednorazowe wydarzenie, ale swoistego

* Ks. dr Dariusz Wojtecki – doktor teologii (katolicka nauka społeczna), dyrektor biblioteki i wykładowca w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku, krajowy asystent Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana”.

rodzaju proces synodalny, rozłożony na trzy lata, odbywający się na trzech poziomach życia kościelnego: lokalnym, kontynentalnym i powszechnym.

Z pomocą w zrozumieniu istoty oraz zasad realizacji synodalności przychodzi opublikowany w 2018 r. dokument Międzynarodowej Komisji Teologicznej pt. *Synodalność w życiu i misji Kościoła*. Wydany z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Pastoralistów jest swoistego rodzaju podręcznikiem synodalności, którego lektura może istotnie pomóc we właściwym prowadzeniu dialogu we wspólnocie Kościoła – wyjaśnia bp Andrzej Czaja, przewodniczący Komisji Duszpasterstwa KEP we wprowadzeniu do polskiego tłumaczenia.

Centralnym motywem tekstu jest wezwanie do podejmowania przez świeckich większej odpowiedzialności za wspólnotę wierzących. Międzynarodowa Komisja Teologiczna wzywa też do zmiany sposobu zarządzania Kościołem poprzez budowanie kultury spotkania, dialogu i modlitwy oraz włączania w procesy decyzyjne wiernych o różnych poglądach. Komunia, synodalność i kolegialność to słowa klucze, wyrażające głęboką istotę misterium i misji Kościoła w praktykowaniu zróżnicowanego i uporządkowanego bogactwa przez wszystkich ochrzczonych – ich charyzmatów, powołań oraz pełnionych posług.

We wprowadzeniu *Kairos synodalności* dość jasno wybrzmiewa zarówno cel, jak i struktura dokumentu. Pierwsze dwa rozdziały stanowią odpowiedź na potrzebę pogłębienia teologicznego znaczenia synodalności z perspektywy eklezjologicznej w świetle nauczania Soboru Watykańskiego II. Najpierw zostają przywołane źródła normatywne zawarte w Piśmie Świętym i Tradycji, aby ukazać zakorzenienie synodalnego obrazu Kościoła w historycznym rozwoju objawienia, a także by podkreślić podstawowe konotacje i właściwe kryteria teologiczne, które definiują jego pojęcie oraz wskazują, jak wprowadzić go w życie.

W drugim rozdziale przedstawiono teologiczne podstawy synodalności w świetle eklezjologii Soboru Watykańskiego II, wyrażając je z perspektywy pielgrzymującego i misyjnego Ludu Bożego oraz tajemnicy Kościoła jako komunii, w odniesieniu do charakterystycznych przymiotów Kościoła: jedności, świętości, powszechności i apostołowości. Na koniec został zbadany związek pomiędzy udziałem wszystkich członków Ludu Bożego w misji Kościoła a sprawowaniem władzy przez pasterzy.

Na tej doktrynalnej podstawie kolejne rozdziały przedstawiają pewne orientacje pastoralne. Trzeci rozdział odwołuje się do konkretnej realizacji synodalności na różnych poziomach w Kościele partykularnym danego regionu oraz w Kościele powszechnym. Rozdział czwarty odnosi te orientacje do nawrócenia duchowego i duszpasterskiego, do rozeznawania wspólnotowego i apostołowskiego, które są niezbędne w autentycznym doświadczeniu Kościoła synodalnego, z uwzględnieniem jego pozytywnego wpływu na drogę ekumeniczną oraz na diakonię społeczną Kościoła.

Dokument kończy się wezwaniem do „kroczenia razem w parze Ducha”. Odwołując się do słów papieża Franciszka, który kroczenie razem nazywa kodem, pozwalającym interpretować rzeczywistość oczami i sercem Boga, wskazuje, iż tylko tak można naprawdę odnowić posługę duszpasterską i dostosować ją do misji Kościoła we współczesnym świecie.

